

ทฤษฎีความเสมอภาคของโรแลนด์ ดอว์คิน

นางปิยฤดี ไชยพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา ภาควิชาปรัชญา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0210-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RONALD DWORKIN'S THEORY OF EQUALITY

Mrs.Piyarudee Chaiyaporn

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Philosophy

Department of Philosophy

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0210-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทฤษฎีความเสมอภาคของโรแลนด์ ดอร์คีน

โดย

นาง ปิยฤดี ไชยพร

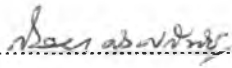
สาขาวิชา

ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย

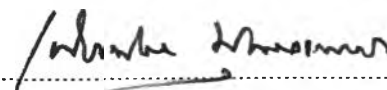
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

 คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มารค ตามไท)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เนื่องน้อย บุญยเนตร)

ปิยฤดี ไชยพร: ทฤษฎีความเสมอภาคของโรนัลด์ ดอว์คิน (RONALD DWORKIN'S THEORY OF EQUALITY) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย. 160 หน้า. ISBN 974-17-0210-8

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะพิจารณา และประเมินทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของโรนัลด์ ดอว์คินที่อ้างว่าการจัดสรรที่ยุติธรรมต้องสนองต่อความต้องการ และเป้าหมายชีวิตที่บุคคลเลือกสำหรับตนเอง และเป็นการจัดสรรที่ทุกคนพอใจกับสิ่งที่ตนได้รับว่าเป็นส่วนแบ่งที่เป็นธรรม การจัดสรรชนิดนี้ดอว์คินเชื่อว่าเป็นไปได้โดยตลาดประกันภัยสมมติ ซึ่งมีการทำงานที่สอดคล้องกับหลักของการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมที่เป็นหัวใจของทฤษฎีระบบเสรีนิยม การตัดสินใจในตลาดประกันภัยเป็นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เสมอภาคและเป็นอิสระ ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่แต่ละคนจะประสบกับโชคร้ายที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตถูกปิดบังไว้ เมื่อทุกคนไม่มีใครรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ติดตัวตนมาโดยไม่ได้เลือก การตัดสินใจที่เกิดขึ้นจึงสะท้อนการเลือกอย่างอิสระบนพื้นฐานของความเชื่อที่แต่ละคนมีเกี่ยวกับสิ่งที่ดี และมีค่าในชีวิต ดอว์คินเชื่อว่าคนจะซื้อประกันภัย รัฐสามารถนำหลักการชดเชยของตลาดประกันภัยมาใช้เป็นต้นแบบสำหรับการเก็บภาษีเพื่อสนับสนุนสวัสดิการโดยไม่ผิดศีลธรรม ทฤษฎีของดอว์คินถูกโต้แย้งจากนักคิดในกลุ่มเสรีนิยมที่ไม่เห็นด้วยกับการถือเอาการจัดสรรอย่างเท่าเทียมบนเกณฑ์อรรถวิสัย และการเลือกอิสระเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติต่อปัจเจกบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาค การเลือกเป็นเมโนทัศน์ที่คลุมเคลือและเข้าใจยาก อรรถวิสัยที่นำไปสู่การเลือกอาจถูกกำหนดจากภายนอก การแยกบุคคลออกจากสถานการณ์ภายนอกไม่อาจแก้ปัญหาคความคลุมเคลือที่ว่า นอกจากนี้หลักทางศีลธรรมของความเสมอภาคที่ดอว์คินใช้อ้างมีปัญหาในแง่สถานะและที่มาของพลังทางศีลธรรมของตัวมัน แต่สิ่งที่โต้แย้งดอว์คินไม่ได้วิเคราะห์คือ ปัญหาที่ดอว์คินเผชิญเกิดจากความขัดแย้งในจุดยืนและหลักเหตุผลที่เขาใช้อ้างใน 3 ระดับคือ 1) ระหว่างบทบาทของตลาดเสรีกับบทบาทของรัฐในการจัดสรร 2) ระหว่างเสรีภาพในการเลือกในตลาดเสรีกับอิสระภาพในการเลือกภายใต้หลักที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมเสรีภาพบางชนิด และจำกัดเสรีภาพชนิดอื่น และ 3) ระหว่างความเป็นพหุนิยมเชิงคุณค่ากับความเป็นเอกนิยมในแง่ของจริยศาสตร์ส่วนบุคคล ความขัดแย้งเหล่านี้เกิดจากดอว์คินไม่ต้องการปฏิเสธจุดยืนใดเลย ทำให้การอ้างเหตุผลของเขามีลักษณะที่ไม่ลงรอยกันเอง ปัญหาของเขาจึงเป็นปัญหาของการนำจุดยืนเหล่านี้มาใช้อย่างฟันฝ่าขัดจำกัดของมันที่ทำให้จุดยืนเหล่านี้หักล้างซึ่งกันและกัน การที่ทฤษฎีที่เขาเสนอมีสองบรรทัดฐานซ้อนกันไม่ได้ทำให้ทฤษฎีดังกล่าวมีจุดแข็งที่หลากหลายและจึงเป็นที่ยอมรับได้จากทุกจุดยืนแบบที่ดอว์คินดูเหมือนจะเข้าใจ ตรงกันข้ามมันทำให้การโต้แย้งต่อทฤษฎีของเขาสามารถมาได้จากทุกทิศทางและการอ้างเหตุผลของเขาขาดพลังและความเป็นเหตุเป็นผลในเชิงตรรกะ

ภาควิชา.....ปรัชญา..... ลายมือชื่อนิสิต..... ปิยฤดี ไชยพร
สาขาวิชา.....ปรัชญา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ. อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย

4180231022 :MAJOR PHILOSOPHY

KEY WORD: RONALD DWORKIN/LIBERALISM/EQUALITY/DISTRIBUTIVE JUSTICE

PIYARUDEE CHAIYAPORN: RONALD DWORKIN'S THEORY OF EQUALITY.

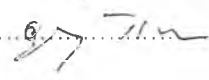
THESIS ADVISOR: ASST. PROF. UKRIT PATNOI, 160 pp. ISBN 974-17-0210-8

This thesis intends to examine and assess Ronald Dworkin's theory of equality of resources which claims distribution is just when it responds to preferences and ambitions people choose for themselves and when it satisfies everybody and results in fair shares. Such distribution, according to Dworkin, is rendered possible by the hypothetical insurance market the functioning of which accords well with the principle of equal respect and concerns underlying the liberal tradition. Decisions in such market involve the situation that is equal and free. Risks people faced are treated as hidden factors. As no one knows of their endowments, decisions they made can be said to reflect their free and voluntary choices based on what they think are good and valuable in life. Dworkin believes that people will choose to insure themselves and so hypothetical choice can provide legitimation for government's redistributive intervention in the market through tax system to compensate underprivileged persons. Dworkin's account of distributive justice faces serious challenges from philosophers in his own tradition who do not agree with the treatment of the question of equal respect and concerns as merely involving the matter of choice and subjective satisfaction. The concept of choice is ambiguous and subjectivity may be determined externally. Distinction between the person and his circumstance will not do as well. Abstract principle of equality used by Dworkin to support his thesis itself lack justification in terms of status and rigor. What these critics do not touch adequately is where these inadequacies come from. Real difficulty confronted by Dworkin is due to conflicts at 3 levels of concepts and standpoints he adopts (1) between distributive roles played by free market and state authority (2) between distributive importance of market freedom and limited freedom under government-administered constraints to liberty and (3) between value pluralism and ethical monism. Dworkin is reluctant to take side in the controversy over distributive justice and that causes his argument to consist of incompatible claims, hence, at best, lacking logical rigor and power and, at worst, self-contradictory and vulnerable to criticism from all sides.

Department.....Philosophy.....

Student's signature.....

Field of Study.....Philosophy.....

Advisor's signature.....

Academic year 2001

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เริ่มต้นและสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจตั้งแต่เริ่มต้นที่ทำให้ผู้วิจัยหันมาสนใจประเด็นปัญหาทางการเมือง และตระหนักถึงนัยและความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ ตลอดจนความเชื่อมโยงกับปัญหาทางปรัชญาที่เป็นเชิงทฤษฎีปัญหาอื่นๆ และปัญหาเชิงปฏิบัติของการดำเนินชีวิตในวิถีทางที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในฐานะนักปรัชญา ชั้นเรียนวิชาปรัชญา สังคมเป็นชั้นเรียนที่น่าจดจำที่สุดชั้นเรียนหนึ่งสำหรับผู้วิจัย เอกสารทุกชิ้นที่ได้รับมอบหมายให้อ่านล้วนเป็นแรงบันดาลใจและสิ่งท้าทายที่ทำให้ชีวิตการเรียนรู้ปรัชญาของผู้วิจัยมีความหมาย และแม้การเรียนในชั้นเรียนดังกล่าวจะสิ้นสุดลง และผู้วิจัยต้องเริ่มกระบวนการเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเองเป็นระยะเวลาถึงสองปีในการทำวิทยานิพนธ์ และต้องเผชิญกับการท้าทายชนิดใหม่คือการค้นหาประเด็นคำถามที่เหมาะสมและน่าสนใจสำหรับการวิจัย และการเลือกเอกสารประกอบการด้วยดุลพินิจของตนเอง อาจารย์ก็ยังคงคอยสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ข้อคิดและความเห็นที่เป็นประโยชน์ ทั้งสำหรับการวิจัยและสำหรับการเรียนในภาควิชาปรัชญาของผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. มารค ตามไทที่ให้การสนับสนุนเอกสารทางวิชาการ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณนา สถาอานันท์และรองศาสตราจารย์ เนืองน้อย บุญนรินทร์ที่ช่วยชี้ให้เห็นข้อจำกัดทางความคิดบางอย่างของตัวผู้วิจัยและช่วยเปิดมุมมองที่คับแคบอยู่แต่เดิมให้กว้างขึ้นซึ่งส่งผลให้การมองเห็นปัญหาในเชิงลึกและการวิพากษ์อย่างสร้างสรรค์ในวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้สามารถเป็นไปได้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาปรัชญาทุกท่านที่มีส่วนช่วยส่งเสริมวิธีการคิดและการทำงานทางปรัชญาตลอดระยะเวลาของการศึกษา ทุกท่านล้วนมีส่วนอย่างสำคัญในการหล่อหลอมตัวตน ความสนใจและเป้าหมายชีวิตในฐานะนักวิชาการทางปรัชญาของผู้วิจัย ซึ่งหากปราศจากความสนใจและเป้าหมายดังกล่าวเป็นพลังขับเคลื่อน การทำงานวิจัยชิ้นนี้คงไม่อาจดำเนินมาอย่างต่อเนื่องยาวนานและสำเร็จลุล่วงลงได้ในวันนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตภาควิชาปรัชญาทุกท่านโดยเฉพาะคุณสำราญ เทพจันทร์ที่คอยเอื้อเฟื้อข้อมูล ตำราและเอกสารทางวิชาการที่จำเป็นสำหรับการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ขอขอบคุณคุณคุณพุดวิทย์ บุญนาคที่คอยเอื้อเฟื้อข้อมูล ให้คำแนะนำและข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนชี้แนะข้อบกพร่องในแนวการเขียนงานทางปรัชญาของผู้วิจัย ซึ่งนำไปสู่การทบทวนและปรับแก้งานเขียนเหล่านั้นเพื่อเพิ่มความเป็นมาตรฐานให้แก่ชิ้นงานตลอดมา ขอขอบคุณคุณคุณรชฎ ศาสตราวุธที่สละเวลาอันมีค่าในการแลกเปลี่ยนทรรศนะและความคิดเห็นทางปรัชญากับผู้

วิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เสมอมา และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตภาควิชาปรัชญาทุกท่านที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตรอย่างดีเยี่ยมแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องภาควิชาปรัชญาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างเสมอต้นเสมอปลายและคอยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ตลอดระยะเวลาของการเรียนที่ภาควิชา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิทยบริการ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ ที่มีส่วนเอื้อเพื่อให้บริการค้นคว้าเอกสาร โดยเฉพาะเอกสารเก่าเก็บที่ต้องเสียเวลาในการค้นคว้านาน

ขอขอบคุณดร. ชัยยันต์ ไชยพร สามีของผู้วิจัยผู้ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจ ความเข้าใจ การสนับสนุนและคำปรึกษาที่มีค่าที่ได้รับตลอดระยะเวลาอันยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ยากลำบากที่สุดของการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณสำหรับเวลาที่สูญเสียบไปสำหรับการอยู่ร่วมกันทั้งกับสามีและสมาชิกคนอื่นในครอบครัวรวมถึงดช. ชัยยันต์ ไชยพรผู้เป็นบุตรชาย และขอขอบคุณนางสาวพิมพ์พร ไชยพรที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในขั้นตอนสุดท้ายของการปรับแก้รูปแบบของวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยเวลาและความอดทนอย่างยิ่ง จนงานชิ้นนี้สามารถเสร็จสิ้นลงได้ทันเวลา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของนักคิดและนักปรัชญาที่ยิ่งใหญ่ในอดีตที่อุทิศเวลา แรงกายและสติปัญญาให้แก่ชีวิตของการแสวงหาความจริงทางปรัชญา แม้เส้นทางสายนี้จะไม่ได้ก่อให้เกิดมูลค่าในเชิงวัตถุมากมายนักหากเทียบกับเส้นทางแห่งชีวิตสายอื่น และแม้บางครั้งมันอาจเป็นเส้นทางที่โดดเดี่ยวเพราะปราศจากคนร่วมเดินทางด้วยก็ตาม หากปราศจากงานเขียนที่ท่านเหล่านี้ทิ้งไว้ให้ ซึ่งล้วนเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์ ทรงพลัง จุดประกายความคิดและก่อให้เกิดแรงบันดาลใจอย่างแรงกล้าแก่ผู้ที่ซาบซึ้งและเห็นค่าของมันแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าการแสวงหาและค้นพบบางส่วนของตัวตนทางปรัชญาของผู้เขียนและนิสิตภาควิชาปรัชญาคนอื่นๆ คงไม่อาจเริ่มต้นได้ หรือแม้ได้เริ่มต้นก็คงจบลงในเวลาไม่นานนัก นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใคร่ขอบคุณนักคิดทางปรัชญาและคณาจารย์ในสาขาความรู้นี้ทั้งหลายในปัจจุบัน ทั้งที่อยู่ในประเทศและในต่างประเทศที่ยังคงยืนหยัดผลิดงานที่ทรงคุณค่าออกมาเพื่อให้การฝึกฝนทางปรัชญาของผู้วิจัยและบุคคลอื่นๆ สามารถเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องตลอดจนมีส่วนอย่างสำคัญในการต่อยอดองค์ความรู้ทางปรัชญาให้สามารถสืบทอดต่อไปได้ในอนาคต เพราะเส้นทางสายที่บางครั้งก็เปลี่ยวบางครั้งก็อบอุ่นนี้ผู้เขียนเชื่อว่ายังมีผู้สนใจเดินต่อไปอย่างไม่สิ้นสุดทั้งในยุคสมัยนี้และในยุคสมัยต่อไป และขอขอบคุณด้วยใจจริงสำหรับคนใกล้ชิดตัวและครอบครัวของท่านเหล่านี้ทุกคนที่การเสียสละของท่านทำให้งานทางปรัชญาเหล่านี้ถือกำเนิดขึ้นมาได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย.....	5
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 ทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของโรนัลด์ ดอว์คิน.....	9
กำเนิดของการจัดสรรที่เสมอภาคและเป็นธรรมแบบเสรีนิยม: “ความเสมอภาคทางทรัพยากร” คือ “ความเสมอภาคแบบเสรีนิยม”.....	13
ความเสมอภาคแบบเสรีนิยมกับหลักความเป็นกลางของรัฐเกี่ยวกับชีวิตที่ดีและหลักความเสมอภาคชนิตนามธรรม.....	14
ความเสมอภาคทางทรัพยากรคืออะไร: ความหมายและเนื้อหา.....	16
(1) ตลาดประมูลสมมติ.....	17
(2) ตลาดประกันภัยสมมติ.....	23
(3) ตลาดประมูลเสรีภาพ/เครื่องกีดขวางต่อเสรีภาพ.....	38
ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับชีวิตที่ดี.....	50
บทที่ 3 ข้อโต้แย้งและวิจารณ์.....	56
ทรัพยากรกับการจัดสรรที่เสมอภาค.....	57
(1) ทรัพยากรคืออะไร.....	58
(2) ทรัพยากรเป็นพื้นฐานของการจัดสรรที่เป็นธรรมได้หรือไม่.....	67
การเลือกกับโชค.....	76
(1) การเลือกอย่างอิสระหมายถึงอะไร.....	79
(2) การเลือกอย่างอิสระสามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดสรรที่ยุติธรรมและเสมอภาคได้หรือไม่.....	84
ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับหลักแห่งความเป็นกลาง หลักความเสมอภาค	

ชื่อนิตนามธรรมและจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่เน้นคุณธรรมทางจริยะ.....	94
(1)ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับหลักแห่งความเป็นกลาง.....	95
(2)ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับหลักแห่งความเสมอภาคชื่อนิตนามธรรม...	98
(3)ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับจริยศาสตร์ส่วนบุคคล.....	100
บทที่ 4 ประเมินหลักการและการอ้างเหตุผล.....	107
การจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรกับความเป็นไปได้.....	108
ความขัดแย้งที่ 1: รัฐและตลาดเสรีกับการจัดสรรที่เสมอภาค.....	108
ความขัดแย้งที่ 2: เสรีภาพในการเลือก (ในตลาด) กับเสรีภาพพื้นฐานที่รัฐกำหนด.....	114
ความขัดแย้งที่ 3: พหุนิยมเชิงคุณค่ากับเอกนิยมเชิงจริยะของบุคคลกับการจัดสรรที่เสมอภาค.....	139
การจัดสรรที่เสมอภาคกับการให้หลักการ.....	141
(1)ความชอบธรรมของตลาดประมูลและตลาดประกันภัย.....	141
(2)ความชอบธรรมของรัฐและหลักแห่งเสรีภาพ/เครื่องกีดขวางพื้นฐาน.....	144
บทที่ 5 บทสรุป.....	155
รายการอ้างอิง.....	159
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	162